

GASD

Goudse Adviesraad Sociaal Domein

Aan: het college van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Gouda
Postbus 1086
2800 BB Gouda

Betreft: Advies over de Nota Sport en Bewegen in Gouda 2020

Gouda, 1 september 2016

Geacht College,

Bij brief van 7 juni 2016 heeft u de GASD om advies gevraagd over de concept Nota Sport en Bewegen in Gouda 2020. T.b.v. het opstellen van dit advies heeft de GASD zijn oor te luisteren gelegd bij zowel de sportsector als de sociale sector. E.e.a. heeft in goede samenwerking met de gemeente plaatsgevonden, waarbij de onafhankelijke positie van de GASD steeds benadrukt is. De GASD heeft de Nota gezien vanuit het gezichtspunt van het sociale domein en heeft zich daarbij niet beperkt tot speerpunt 1 waarin de relatie met het sociale domein expliciet aan de orde komt.

1. *Algemeen.*

De GASD heeft waardering voor deze ambitieuze nota, met name voor de verbinding die erin wordt gelegd met het sociaal domein. Maar tegelijkertijd heeft de Nota een nogal abstract karakter. Naar het oordeel van de GASD is de kloof tussen deze Nota en de uitvoering ervan in de praktijk te breed. Wij hebben vrij algemeen waargenomen dat de potentiële uitvoerders van de maatregelen in deze Nota onvoldoende helderheid aantreffen om aan de slag te kunnen. De GASD is het daarmee eens.

Advies 1: Maak de Nota in zijn uitwerking concreter zodat degenen die ermee aan de slag moeten er meer houvast aan kunnen ontleenen. Formuleer concrete en waar mogelijk meetbare doelen aan wat we over 4 jaar bereikt willen hebben, en voorziet die van de financiële middelen die daarvoor beschikbaar zijn c.q. worden gesteld, geef aan wie bij de verschillende projecten betrokken kunnen worden en hoe dit voor de komende tijd wordt georganiseerd. Evalueer daarbij jaarlijks of we op de goede weg zijn en waar moet worden bijgestuurd.

2. *De sportvereniging.*

In de nota komt het belang van het plezier en de voldoening die de sportbeoefenaar ontleent aan het leveren van een prestatie of aan het deelnemen aan een spelsport (de eigenlijke bestaansreden van een sportvereniging) onvoldoende naar voren. Immers, behalve de mentale opkikker die dit de beoefenaar geeft draagt het ook bij aan zijn fysieke welzijn. Maar ook de betekenis van het sociale aspect van sportbeoefening in verenigingsverband kan nauwelijks onderschat worden. Te noemen zijn het ontwikkelen van teamgeest, respect voor de tegenstander, in het algemeen de vormende werking van sport, de betekenis voor de buurt, het overbruggen van culturele tegenstellingen, de betekenis van rolmodellen. Veel verenigingen hebben de handen vol om de zaken draaiende te houden, maar alleen als de vereniging er in slaagt die kerntaken voor zijn leden goed te vervullen, kan er sprake zijn van

een vitale sportvereniging, die tevens zijn maatschappelijke rol kan vervullen.

De GASD heeft begrip voor de opvatting van veel sportverenigingen dat de Nota te weinig aandacht aan deze kernaspecten van sportbeoefening in verenigingsverband besteedt.

De GASD realiseert zich ook dat een vitale sportvereniging een noodzakelijke voorwaarde is voor een rol in het sociaal domein. Kortom, men moet de kernfunctie (sportbeoefening als zodanig) op orde hebben om een rol in het sociale domein te kunnen spelen.

Advies 2: Geef aan deze aspecten in de Nota meer aandacht, juist ook omdat door een meer evenwichtige benadering het draagvlak voor de Nota en het daarin opgenomen sportbeleid zal worden vergroot. Maak meer inzichtelijk wat de sportverenigingen bij de uitoefening van hun kerntaken van de gemeente kunnen verwachten, inclusief de financiële kaders die daarbij horen. Geef daarbij ook aandacht aan het belang en de stimulerende betekenis die top- en prestatiesport op de verschillende niveaus voor de Goudse samenleving kunnen hebben.

3. *Nota als prikkel tot actie?*

In het verlengde van de vorige punten vraagt de GASD zich af of de Nota in deze vorm als prikkel tot actie door de georganiseerde sport zal dienen. De GASD heeft met veel waardering geconstateerd dat de georganiseerde sport zonder uitzondering heel positief staat t.o.v. activiteiten op het snijvlak met het sociale domein. Maar geen enkele sportvereniging verkeert in de luxe situatie dat die activiteiten er zomaar even bij gedaan kunnen worden. Het kost sowieso veel inzet, inventiviteit, overredingskracht en gezag om de sportvereniging vitaal te maken c.q. te houden. Men wil er graag activiteiten aan toevoegen op het snijvlak met het sociale domein, maar daar moet men wel de mogelijkheden voor hebben en dat moet ook een zekere meerwaarde voor de sportvereniging hebben, een win-win situatie. Zo vereisen extra activiteiten voor mensen met een beperking goed toegeruste vrijwilligers. En extra faciliteiten t.b.v. bepaalde categorieën vergen soms gewoon extra geld. Zoals gezegd biedt de Nota te weinig duidelijkheid, zowel over wat er gevraagd wordt als over welke mogelijkheden tot ondersteuning er zijn, in welke vorm dan ook.

Advies 3: Maak duidelijker wat er van de verenigingen wordt verlangd en tevens welke mogelijkheden tot ondersteuning er zijn. Geef duidelijk aan op welke wijze extra inspanningen van verenigingen op dit vlak kunnen worden gefaciliteerd en gecompenseerd.

4. *Mensen met een beperking.*

De Nota noemt als een van de bijzondere doelgroepen in het sociale domein mensen met een beperking. Dat is een wel erg magere benadering. Over de uitwerking van het VN-verdrag voor Gouda zal de komende maanden een gemeentelijke nota verschijnen maar dat hoeft een bredere benadering van deze doelgroep in de sportnota niet in de weg te staan. Het gaat dan om aspecten van bereikbaarheid en toegankelijkheid van de accommodaties en over het feitelijk faciliteren van sportbeoefening voor mensen met een beperking. Te denken valt dan aan materiaal, assistentie – zowel bij omkleden als bij sporten – en entreprijzen. Uitgangspunt daarbij moet zijn: gewoon wat gewoon kan, speciaal wat speciaal moet.

Advies 4: Neem in de Nota een aparte paragraaf op over sportbeoefening door mensen met een beperking. Geef aan wat de gemeente daarbij kan betekenen en wat van sportverenigingen wordt verwacht.

5. *Vluchtelingen en asielzoekers.*

Juist voor deze categorie mensen, die vaak weinig dagvulling hebben, is sport en bewegen van eminent belang. Zowel voor hun persoonlijke welzijn (fysiek en psychisch) als voor hun

integratie in de Goudse samenleving. Als in de tweede helft van 2017 de eerste nieuwe bewoners zich in het nieuwe asielzoekerscentrum melden, dienen alle voorbereidingen getroffen te zijn om dit vanaf het begin concreet in te vullen.

Advies 5: Schenk in de Nota aandacht aan dit onderwerp en maak concrete plannen in samenwerking met de sportverenigingen en het maatschappelijke veld.

6. *Groepen met extra aandacht.*

In de nota wordt een aantal groepen genoemd waar de sportstimulering in het bijzonder op gericht kan worden (eenzame ouderen, “overgewichtige” kinderen, mensen met een beperking). Zonder aan het belang van deze groepen te willen afdoen kan in dit verband evengoed gedacht worden aan bijvoorbeeld allochtone vrouwen, “arbeidsintegranten”, en vluchtelingen en asielzoekers. Zo wordt in de Nota als goed voorbeeld genoemd dat werklozen als vrijwilligers bij sportverenigingen actief zijn. De GASD is voorstander van het opstellen van een longlist, waaruit tijdens de uitvoering van het programma keuzes worden gemaakt in overleg met de partners in het veld. Dat biedt de beste garantie op succesvolle activiteiten.

Overigens valt het op dat er bij geen enkel programma (JOGG, Special Heroes, Sport en Bewegen in de buurt) de evaluatie ervan wordt vermeld. De GASD gaat er vooralsnog vanuit dat de evaluaties van deze programma’s aanleiding zijn voor eventuele voortzetting ervan. Mét een aantal sportverenigingen vraagt de GASD zich af hoe doelgroepen en sportverenigingen bij elkaar komen. Een gemeenschappelijk kenmerk van de doelgroepen is nu juist dat hun afstand tot de wereld van de sport groot is. En als de relatie gelegd is, zullen juist burgers uit deze groepen zich niet direct willen binden. Het is voor de sportverenigingen niet wel mogelijk de doelgroepen te benaderen. De toeleiding van mensen uit de doelgroepen zal vanuit het sociale domein moeten plaatsvinden.

Advies 6: Maak een niet-limitatieve lijst van groepen die in het bijzonder voor sportstimulering in aanmerking komen en maak de keuzes tijdens de uitvoering van het beleid in samenwerking met het betreffende veld.

Advies 7: Zet programma’s alleen voort als uit de evaluatie blijkt dat ze succesvol zijn, c.q. pas ze naar aanleiding van de evaluatie aan.

Advies 8: Geef partners uit het sociale domein en uit het gezondheidsdomein de taak om potentiële deelnemers uit bijzondere groepen naar de sportverenigingen toe te leiden. Beperk dit niet tot de Brede School.

7. *Structuur en aanspreekpunt.*

Alle sectoren vinden het een goede zaak dat verschillende invalshoeken (sport, zorg, gezondheid, onderwijs, buurt, enz.) bij elkaar worden gebracht en gaan samenwerken, in het bijzonder ten aanzien van het sociaal domein. Onder meer netwerkbijeenkomsten worden daarvoor als een geschikt middel gezien. Er wordt gesproken over een inclusieve benadering: bij alle doelen en maatregelen worden al deze gezichtspunten in de afweging betrokken. De GASD onderschrijft deze benadering.

Evenwel, niet voor het eerst zouden deze goede bedoelingen kunnen sneuvelen door een gebrek aan overleg en coördinatie. Daardoor moet er overigens geen nieuwe bureaucratie ontstaan en de nadruk moet (blijven) liggen op concrete acties! Maar het is denkbaar het huidige (informele) Platform Sport en Bewegen om te bouwen tot een dergelijk gremium. Sport.Gouda zou dan de coördinerende rol kunnen gaan vervullen en aanspreekpunt kunnen gaan worden voor de andere partners in het sociale domein en vertegenwoordigers van de sportverenigingen.

Advies 9: Zorg voor een (lichte) overleg- en coördinatiestructuur die de ambities ten aanzien van samenwerking op het terrein van sport en het sociale domein en inclusief denken kan invullen.

8. *Rol Sociaal teams.*

In de Nota wordt de betekenis van sport en bewegen voor het sociale domein terecht benadrukt. Voorgesteld wordt dat de drie Sociaal Teams op dat snijvlak van beide sectoren een sleutelrol krijgen. Hoewel de GASD het ten principale met deze rol van de Sociaal Teams eens is, vraagt hij zich wel af of zij deze rol in deze (begin)fase van hun bestaan erbij kunnen doen. Immers, de integratie met het Sociaal Team Jeugd is ook aanstaande, en dat zal een flinke wissel op de tijdsbesteding van de Sociaal Teams trekken.

Advies 10: Omdat ervoor moet worden gewaakt dat de Sociaal Teams te veel nieuwe taken tegelijkertijd op hun bordje krijgen geschoven, verdient het de voorkeur met hen te overleggen wanneer en op welke wijze zij deze sleutelrol tussen de beide domeinen kunnen gaan vervullen, en wat zij daarvoor concreet nodig hebben.

9. *Vrijwilligers.*

De sportsector draait voor een heel groot deel op vrijwilligers. Ondanks hun inzet en passie hebben die er vaak de handen vol aan om hun vereniging op de rails te houden. Ze doen het er bij en gebruiken daarvoor doorgaans de expertise van hun reguliere beroep. Maar met name op de sociaalpedagogische aspecten ontbeert het hen vaak aan adequate toerusting. Van die vrijwilligers wordt in deze Nota nog eens het nodige extra gevraagd t.b.v. activiteiten voor bijzondere doelgroepen in het sociale domein. Daarvoor is niet zelden specifiekere expertise nodig om dat goed te kunnen doen. De vraag is dan ook of dat beroep op de sportvrijwilligers realistisch is. De GASD is van oordeel dat de ontmoeting tussen het sociale domein en sport veel succesvoller kan zijn als in de sportsector daarvoor toegeruste vrijwilligers actief zijn. Dan zal het veel beter lukken om binding te krijgen met mensen uit de bijzondere groepen, wat zal leiden tot blijvende deelname.

Advies 11: Geef het in te stellen coördinatieorgaan de opdracht om gezamenlijk met het Vrijwilligers Informatie Punt een toerustingsprogramma voor vrijwilligers in de sportsector te ontwerpen t.b.v. het omgaan met mensen uit de doelgroepen.

10. *Veiligheid.*

Hoewel misschien niet strikt tot het sociaal domein behorend wil de GASD een lans breken voor meer aandacht in de Nota voor de vele aspecten van veiligheid die een rol spelen bij sport en bewegen. Dat gaat van het veilig bij de sportaccommodatie kunnen komen tot veiligheid in relatie tot seksuele geaardheid, culturele verschillen e.d. Een beschermend en respectvol sociaalpedagogisch klimaat in de vereniging is hiervoor heel belangrijk.

Advies 12: Besteed aan het punt van fysieke en sociale veiligheid expliciet aandacht in de Nota en geef aan hoe met name ook het aspect sociale veiligheid met de sportverenigingen bespreekbaar wordt gemaakt en verder wordt opgepakt.

11. *Geld terug regeling (GTR).*

De GASD heeft van verschillende kanten vernomen dat de GTR-regeling weliswaar bekend wordt verondersteld maar dat niet altijd is. Dat kan er de oorzaak van zijn dat kinderen ongewenst niet aan sportbeoefening in verenigingsverband kunnen meedoen. Los daarvan vraagt de GASD zich af of de GTR-tegemoetkoming van €100 nog toereikend is.

Advies 13: Onderzoek of 1) de GTR-regeling voldoende bekend is (en neem maatregelen als

daarin verbetering moet worden aangebracht) en 2) de tegemoetkoming van €100 (nog) toereikend is (en pas dat bedrag aan als het onderzoek daar aanleiding toe geeft). E.e.a. zou in het kader van de binnenkort te verschijnen Nota Armoedebeleid zijn beslag kunnen krijgen.

12. *Verhouding Gemeente-Sport.Gouda*

De GASD constateert dat het beleidskader dat Sport.Gouda met deze Nota meekrijgt zodanig abstract en ruim is dat v.w.b. de implementatie ervan Sport.Gouda veel vrijheden en verantwoordelijkheden krijgt. Het is van groot belang Sport.Gouda voldoende richtlijnen c.q. beleidskaders meekrijgt om te voorkomen dat er daardoor een moeilijke verhouding met het uitvoerende veld ontstaat. Ook om die reden dient de Nota naar het oordeel van de GASD concreter te worden. Bij een heldere taak- en verantwoordelijkheidsverdeling is iedereen gebaat, zeker ook in relatie tot het sociale domein! Zie verder punt 1 van dit advies.

13. *Financiën.*

De GASD onthoudt zich van een oordeel over de voorgenomen bezuiniging van € 250.000 per jaar maar heeft er begrip voor dat de sportverenigingen dat moeilijk te rijmen vinden met de ambities in de Nota en de mogelijke extra taken in het sociale domein. De Nota geeft ook niet aan hoe deze bezuiniging vanaf 2017 concreet wordt ingevuld. De GASD vindt dat in een beleidsnota die de kaders aangeeft voor de komende 4 jaar dit wel zou moeten gebeuren. De GASD heeft begrepen dat de voor specifieke sport- en bewegingsprojecten in het sociale domein beschikbaar gestelde middelen ad € 125.000 (eenmalig voor de gehele planperiode) uit het sociale domein afkomstig zijn. De GASD vindt dat – als na evaluatie zou blijken dat deze sportstimulering effectief bijdraagt aan het welbevinden van mensen uit de doelgroepen – het daarbij niet zou moeten blijven. De GASD is van mening dat dit als beleidsuitgangspunt in de Nota sterker kan worden geformuleerd. Overigens meent de GASD dat de financiële cijfers in de Nota weinig inzichtelijk zijn en aanleiding kunnen zijn voor de nodige misverstanden.

Advies 14: Presenteer de financiële cijfers duidelijker en houdt daarbij rekening met de in dit verband gemaakte opmerkingen van de GASD.

De GASD hoopt dat zijn advies tezamen met de reacties die uit de inspraak zijn gekomen zal leiden tot bijstelling van de Nota, zodat die nog meer dan nu het geval is recht doet aan het brede belang en de maatschappelijke betekenis van de sport in de Goudse gemeenschap en in het bijzonder ook voor het sociale domein.

Anke Huisman-Mak
voorzitter Goudse Adviesraad Sociaal Domein